

Marking Scheme

Nepali - 124

2026-2027

प्रश्न सं.	भाग – एक वस्तुपरक प्रश्नहरू (छन्द अलङ्कार)	अंक
1		
i	C. अर्थ ।	1
ii	D. शब्द अलङ्कार ।	1
iii	C. काव्यको ।	1
iv	A. उपमा अलङ्कार ।	1
v	C. श्लेष	1
vi	A. चन्द्रमालाई चन्द्रमा हेर्छिन् कौसी र आकाश ।	1
vii	B. छन्द ।	1
viii	B. लघु - गुरु दुवै ।	1
ix	C. अनुष्टुप छन्द ।	1
x	C. म ।	1
xi	A. तोटक	1
xii	B. सत्र	1
2		
i	B. ऋतुविचार ।	1
ii	D. कविशिरोमणि लेखनाथ पौड्याल ।	1
iii	D. रसिलो भएकाले ।	1
iv	C. डाकिनीसँग	1
v	A. शीत ।	1
vi	A. बिहानी पखमा कुइरो र शीत दुवै हुन्छ ।	1
vii	D. तुषारो र कुइरोले ढाकेर जाडो भएकाले ।	1
viii	D. फेटा ।	1
	भाग – दुई वर्णनात्मक प्रश्नहरू	
3		
i	“म एकलो फिटो, ऊ पनि एकली, उसको पनि मन्यो, मेरो पनि मन्यो, बालबच्चा छैन दुवैको अन्त हामीलाई घरजम गर्दा केले थुन्छ?” -उक्त वाक्यमा ‘उसको पनि मन्यो, मेरो पनि मन्यो’ भन्नाले मालिनीको लोभ र जसेकी स्वास्नी मरेको कुरा गरिएको छ ।	2
ii	धने मालिनीको लोभ हो । उ मेकी कमानमा मालीको काम गर्थ्यो ।	2
iii	जुनेली रेखा उपन्यासमा जसे हट्टाबाहर भएको थियो । उसले मातेर मालिनीको घरमा गएर मालिनीको इन्सल्ट गरेकाले हट्टाबाहर गरिएको थियो ।	2
iv	जूनलाई ढाक्रे कालो मेघ हटेको दृष्यले मालिनीलाई जूनको कालो मेघ हटे झैं मालिनी पनि बड़ा साहबको पञ्जाबाट हटेर कमान बाहिर जाने प्रेरणा दियो ।	2

v	जसे हट्टाबाहार भएपछि रेलको ड्राइभरको घरमा काम गर्‍यो, अनि पछि सोल्जर्स क्लबमा चौकिदारी गरेर पेट पालो गर्‍यो ।	2
4		
i	लेखनाथ पौड्यालको 'पिंजराको सुगा' कविताले नेपालको राणा शासनको विरोध र घुमाउरो शैलीमा कवितालाई द्वयार्थक बनाइएको छ ।	2
ii	'इस्सोर' शीर्षक भएको कविता बालकृष्ण समले दस वर्षको उमेरमा रचेका थिए ।	2
iii	'पारिजात'-को न्वारनको नाम विष्णुकुमारी वाइबा हो र उनको जन्म भारतको दार्जीलिङमा भएको हो ।	2
5	'मलाई एउटा कुराको तपाईंले मद्दत गर्नुपर्‍यो, आफ्नो व्यथालाई जाहेर नगरीकन बोकिरहुनु झन् व्यथालाई गह्रौं गर्नु देखै, कसैलाई पनि नभनिकन आफ्नो भलाद्दीपनलाई तपाईंले रक्षा गर्नुहोला भन्ने म चाहन्छु ।' -उक्त गद्यांशमा उज्यालीले म पात्रसँगसँग मद्दत माग्दै गरेको अवस्था छ ।	2
6	उज्यालीलाई उसको लोभेलाई पत्र लेखेर पठाउनुपर्ने मद्दत चाहिएको छ ।	2
7	विमलको भित्री रुप स्वार्थी थियो ।	
8	रानु सानैदेखि बिमारी परेकाले अत्यन्त रोगी थिई । जन्मिँदा राम्रै भए पनि पछि बिमारी भएकाले उसको बाहिरी रूप कुरूप थियो । तर बिमार नभएको दुई वर्षमा नै उसले यस्तो प्रगति गरेकी थिई कि यदि उसले पढ्न पाएकी थिई भने उ अर्को गागी हुनेथी भनेर उसको भित्री रुपलाई हिरासँग तुलना गरिएको छ । अथवा रुपको मूल्य कथामा मानिसको तीन प्रकारको स्वभाव देखाइएको छ । पहिलो अधम, मध्यम र उत्तम । अधम कोटीको मानिस अरुलाई पीडा दिएर रमाउने, मध्यम कोटीका मानिस आफ्नो फाइदामा अरुको भलाइ भए वास्ता नगर्ने र उत्तम कोटीका मानिसहरू अरुको भलाइको निम्ति काम गर्ने र त्यसबाट आफ्नो फाइदा भए रमाउने । परार्थद्वारा स्वार्थ पठाउनु भनेको पनि उत्तम कोटीका मानिसहरूको कुरा गरिएको हो जो अरुको भलाइमा आफ्नो जीवनको सफलता सम्झिन्छन् । तर, सबो कोटीका मानिसमा कुनै न कुनै रूपमा स्वार्थ लुकेको नै हुन्छ ।	3
9	विद्यार्थीले कारण सहित लेखेको उत्तर मान्य हुन्छ ।	3
10	सयपत्री फूल रूखो ठाउँमा पनि ढकमक्क फूले झैं हामी नेपालीहरू पनि दुःख- कष्ट भोगेर पनि हाँसेर जीवन बिताउन सक्छौं । सयपत्री फूलबाट नै प्रभावित भएर नेपाली नारीहरूले सुनका गहना लगाएर सुन्दर भएका हुन् । यसैबाट प्रभावित भएर गौतम बुद्धले गेरुवा रंगको वस्त्र लगाएकोआदि ।	2
11	दिपावली पर्वमा नेपाली जातिले सयपत्री फूलको प्रयोग अधिक मात्रामा गर्छन् ।	2
12	नेपालीहरूले अंग्रेजीमा लेखहरू लेख्न सक्नुन् ; भौतिक र रसायनका कितापहरू पढेर नवीन आविष्कार गर्न सक्नुन् ; मार्शलका अर्थशास्त्रानुसार सामाजिक स्थिति मिलाउन सक्नुन् ; जहाँ वैद्यहरू रसायनका फर्मुला जानुन् , जहाँ मान्छेको सुखको जीवनको कक्षा बढोस् , जहाँ नेपालीहरू विज्ञापनका राता - राता भँगेराटाउके अक्षरले संसारअगाडि महत्त्वको ढोलक पिट्न सक्नुन् जस्ता विचार नेपाली जगतमा नवयुग ल्याउनको निम्ति गर्नुपर्ने सुधारको बुँदाको रूपमा प्रस्तुत गरिएको छ ।	4
13	बन्दिनी एकाङ्की नाटकले समाजमा भएको शोषण, अत्याचार आदि अन्त गर्न सबै लाग्नुपर्छ भन्ने सन्देश दिन चाहेको छ ।	2
14	साधारण अर्थमा नाटक भनेको नक्कल गर्नु, स्वाङ्ग पार्नु, अभिनय गर्नु आदि हो ।	3

15	लक्ष्मीप्रसाद देवकोटाले हाइ हाइ अंग्रेजी निबन्धमा नाटक रंगमञ्चमा देखाएर मात्र सफल हुने हो कि होइन पत्तो लगाउन सकिन्छ । नाटक श्रव्यमात्र नभएर दृश्य श्रव्यकाव्य भएकाले यसलाई मञ्चनको आवश्यकता हुन्छ ।	3
16		
i	नेपाली भाषालाई खस, पर्वते, गोर्खाली आदि नामले जानिन्छ ।	2
ii	त्यस समयमा खस राजा र उनका प्रजाले बोल्ने भएकाले यस भाषालाई खस भाषा भनिन्थ्यो ।	2
iii	तीन घुम्तीका उपन्यासकार विश्वेश्वरप्रसाद कोइराला र शिरिषको फूलको उपन्यासकार पारिजात हुन् ।	2
17.	- भूमिका-1 - विषयवस्तु -3 - उपसंहार-1	5
18	पठाउनेको ठेगाना/ सम्बोधन/ तारिक- 1 सम्बोधन-1 अंक पत्रको मुख्य भाग- 2 अंक अन्त गराइ / पाउनेको ठेगाना – 1	5